

<p></p> <p style="TEXT-ALIGN: center"></p> <h3 style="TEXT-ALIGN: center">PARLAMENTARNA SKUPINA SVETA EVROPE</h3> <p class="MsoNormal" style="TEXT-ALIGN: justify"><strong style="mso-bidi-font-weight: normal; mso-ansi-language: SL; mso-bidi-font-style: normal; mso-bidi-font-size: 10.0pt"><em style="mso-bidi-font-weight: normal; mso-ansi-language: SL; mso-bidi-font-style: normal; mso-bidi-font-size: 10.0pt">RESOLUCIJA 1096 z dne 27.6.1996 o ukrepih za odpravo negativnih posledic bivih komunisti?nih totalitarnih sistemov (23. zasedanje) </p> <p class="MsoNormal" style="TEXT-ALIGN: justify">1.Dedi?ine bivih komunisti?nih totalitarnih sistemov se ni lahko reiti. Na institucionalnem nivoju ta dedi?ina zajema (?ezmerno) centralizacijo civilnih institucij, birokratizacijo, monopolizacijo in prekomerno regulacijo; na nivoju drube pa sega od kolektivismu in konformizmu do slepe pokor?ine in drugih totalitarnih miselnih vzorcev. Na tak?nih temeljih je te?ko vzpostaviti civilizirano, liberalno in pravno dr?avo. Zato je stare strukture in miselne vzorce potrebno odpraviti in prese?i. </p> <p class="MsoNormal" style="TEXT-ALIGN: justify; TEXT-INDENT: -18pt; MARGIN-LEFT: 18pt; mso-list: l0 level1 lfo1">2.Cilji tega tranzicijskega procesa so jasni: ustvariti pluralne demokracije, ki temeljijo na vladavini prava in spo?tovanju ?lovekovih pravic ter raznolikosti. Pri tem procesu je potrebno upo?tevati tako na?ela subsidiarnosti osrednje oblasti, svobode izbire, enakosti mo?nosti kot tudi ekonomskega pluralizma in transparentnosti postopka odlo?anja. Tako so delitev oblasti, svoboda medijev, varstvo zasebne lastnine in razvoj civilne drube le nekatere izmed sredstev, ki jih lahko uporabimo pri doseganju ciljev kot so decentralizacija, demilitarizacija, demonopolizacija in debirokratizacija. </p> <p class="MsoNormal" style="TEXT-ALIGN: justify; TEXT-INDENT: -18pt; MARGIN-LEFT: 18pt; mso-list: l0 level1 lfo1">3.Nevarnosti, da proces tranzicije ne uspe, so mnogovrstne. V najbolj?em primeru lahko oligokracija prevlada nad demokracijo, korupcija nad vladavino prava in organizirani kriminal nad ?lovekovimi pravicami. V najslab?i razli?ici lahko pride do ?ametne restavracije? totalitarnega re?ima, ?e ?e ne do nasilnega strmoglavljenja porajajo?e se demokracije. V tak?nem najneugodnej?em primeru bi nov nedemokrati?ni re?im neke ve?je dr?ave prav lahko predstavljal mednarodno gro?njo njenim ?ibkej?im sosedam. Klju? do miroljubne koeksistence in do uspe?nega procesa tranzicije namre? le?i v vzpostavitvi ob?utljivega ravnote?ja pri zagotavljanju pravice brez iskanja ma?evanja. </p> <p class="MsoNormal" style="TEXT-ALIGN: justify; TEXT-INDENT: -18pt; MARGIN-LEFT: 18pt; mso-list: l0 level1 lfo1"></p>

style="font-family: Arial;">4. ♦♦♦♦♦Tako mora demokrati?na, pravna dr♦ava pri odpravljanju posledic biv♦ih komunisti?nih totalitarnih sistemov uporabiti predvsem proceduralna sredstva. ?e bi recimo uporabljala druga sredstva, bi ravnala podobno kot totalitarni re♦imi, katerih posledice naj bi odpravila. Demokrati?na in pravna dr♦ava ima na razpolago dovolj sredstev za zagotavljanje spo♦tovanja na?ela, pravi?nosti in kaznovanja krivcev. Ne more pa in ne sme zadovoljiti svoje ♦elje po ma♦?evanju namesto pravi?nosti. Nasprotno, ?lovekove pravice in temeljne svobo♦?ine, kot so pravica do sodnega varstva in pravica do zasli♦anja, mora spo♦tovati in jih priznavati tudi tistim, ki jih sami niso upo♦tevali, ko so bili na oblasti. Pravna dr♦ava se je sposobna ubraniti o♦ivitvi komunisti?ne totalitarne gro♦nje, kajti na voljo ima ♦tevilna sredstva, ki upo♦tevejajo ?lovekovim pravicam in vladavini prava in ki temeljijo tako na uporabi kazenskega prava in zakonitih administrativnih ukrepov.

Arial;">6.♦♦♦♦♦Ta proces mora vsebovati preobrazbo miselnosti (<strong style="mso-bidi-font-weight: normal">preobrazbo src in umov), katere osrednji cilj naj bo odprava strahu pri prevzemanju odgovornosti in tudi odprava nespo♦tovanja raznolikosti, skrajnega nacionalizma, nestrpnosti, rasizma in ksenofobije, ki so del dedi♦?ine starih re♦imov. Vse negativne posledice naj nadomestijo demokrati?ne vrednote strpnosti, spo♦tovanja raznolikosti, subsidiarnosti osrednje oblasti in odgovornosti za svoja dejanja.</p> <p class="MsoNormal" style="TEXT-ALIGN: justify; TEXT-INDENT: -18pt; MARGIN-LEFT: 18pt; mso-list: l0 level1 lfo1">7.♦♦♦♦♦Skup♦?ina tudi priporo?a, da se kazniva dejanja, ki so bila storjena za ?asa komunisti?nega totalitarnega re♦ima, preganjajo in kaznujejo na podlagi splo♦no veljavnih kazenskih zakonikov. ?e ti predvidevajo zastaranje dolo?enih zlo?inov, se le-to lahko podalj♦a, saj gre le za proceduralno in ne vsebinsko vpra♦anje. ?eravno sta sprejemanje in uporaba retroaktivnih kazenskih zakonov prepovedana, pa sta dovoljena sojenje in kaznovanje oseb za dejanja ali opustitve, ki v ?asu storitve po doma?em pravu niso bila kazniva, so pa kazniva v skladu s splo♦nimi na?eli prava civiliziranih narodov. ♦e ve?, ?e je oseba kr♦ila ?lovekove pravice, njen ugovor o le izpolnjevanju ukazov ne izklju?uje niti protipravnosti niti njene posami?ne krivde.</p> <p class="MsoNormal" style="TEXT-ALIGN: justify; TEXT-INDENT: -18pt; MARGIN-LEFT: 18pt; mso-list: l0 level1 lfo1">8.♦♦♦♦♦Skup♦?ina priporo?a, da naj preganjanje posameznih zlo?inov sovпада z rehabilitacijo ljudi obsojenih za zlo?ine, ki v civiliziranih dru♦bah ne predstavljajo kaznivih dejanj in rehabilitacijo tistih, ki so bili nepravilno obsojeni. ♦rtvam totalitarnega nasilja je potrebno priznati gmotno od♦kodnino, ki ne sme biti (bistveno) ni♦ja od tiste od♦kodnine, ki gre neopravi?eno obsojenim po veljavnih kazenskih zakonikih.</p> <p class="MsoNormal" style="TEXT-ALIGN: justify; TEXT-INDENT: -18pt; MARGIN-LEFT: 18pt; mso-list: l0 level1 lfo1">9.♦♦♦♦♦Skup♦?ina pozdravlja razkritje dosjejev tajnih slu♦b javnosti v nekaterih biv♦ih komunisti?no-totalitarnih dr♦avah. Vsem zadevnim dr♦avam svetuje, da omogo?ijo prizadetim posameznikom, na njihovo zahtevo, pregled spisov, ki so jih o njih hranile biv♦e tajne slu♦be.</p> <p class="MsoBodyText" style="TEXT-ALIGN: justify; TEXT-INDENT: -18pt; MARGIN-LEFT: 18pt; mso-list: ">10.♦ Nadalje Skup♦?ina svetuje, da se premo♦enje, vklju?no s premo♦enjem cerkve, ki se ga je dr♦ava protipravno ali nepravilno polastila, ga nacionalizirala, zaplenila ali kako druga?e odtujila v ?asu vladavine komunisti?nih totalitarnih sistemov, vrne izvornim lastnikom v naravi in v celoti (♦in integrum♦), ?e je to mo♦no brez kr♦itve pravic dosedanjih lastnikov. ki so pridobili premo♦enje v dobri veri, ali pravic najemnikov, ki so v dobri veri premo♦enje najeli in brez

◆kode za napredovanje demokrati?nih reform. V primerih, kjer to ni mo◆no, naj se dodeli pravi?na gmotna od◆kodnina. O zahtevah in sporih v zvezi s posami?nimi primeri vra?anja premo◆enja naj odlo?ajo sodi◆?a.

11. Glede obravnave posameznikov, ki niso storili nikakr◆nih zlo?inov, da bi jih lahko preganjali po sedmem odstavku, vendar pa gre za osebe, ki so kljub temu zavzemale visoke polo◆aje v biv◆ih totalitarnih komunisti?nih re◆imih in so te re◆ime tudi podpirale, Skup◆?ina ugotavlja, da so nekatere dr◆ave uvedle administrativne ukrepe, kot so lustracija ali dekomunizacijski zakoni. Cilj teh ukrepov je izlo?iti osebe iz izvr◆evanja oblasti, ?e jim tega ni mo? ve? zaupati v skladu z demokrati?nimi na?eli, ker tudi v preteklosti tem na?elom niso pokazale potrebne zvestobe niti nimajo sedaj nobenega interesa ali pripravljenosti za njihovo spo◆tovanje.

12. Skup◆?ina poudarja, da so v splo◆nem ti ukrepi lahko zdru◆ljivi z demokrati?no in pravno dr◆avo, ?e so izpolnjeni nekateri pogoji. Najprej je potrebno krivdo, posami?no in ne kolektivno, dokazati v vsakem primeru posebej. To narekuje potrebo po posami?ni in ne morda kolektivni uporabi lustracijskih zakonov. Nadalje morajo biti v teh postopkih zagotovljena pravica do obrambe, predpostavka nedol◆nosti, dokler ni dokazana krivda in pravica prito◆be na sodi◆?e. Ma◆?evanje naj nikoli ne bo cilj tak◆nih ukrepov niti naj se ne dovoli politi?ne ali dru◆bene zlorabe lustracijskega procesa. Cilj lustracije ni kaznovati ljudi, ki naj bi bili krivi ◆ to je naloga kazenskega aparata ◆ ampak za◆?ititi porajajo?o se demokracijo.

13. Skup◆?ina potemtakem predlaga, da naj se zagotovi, da lustracijski zakoni in podobni administrativni ukrepi sledijo zahtevam pravne dru◆be in da se osredoto?ijo na gro◆nje temeljnim ?lovekovim pravicam in procesu demokratizacije. Za referenco o tem glej ◆Smernice za zagotovitev skladnosti lustracijskih zakonov in podobnih upravnih ukrepov z zahtevami pravne dr◆ave◆.

14. Povrh tega skup◆?ina priporo?a, da naj zaposleni, ki so jih na podlagi lustracijskih zakonov s polo◆ajev odpustili, ne bi bili v na?elu prikraj◆ani za prej pridobljene finan?ne ugodnosti. Le v izjemnih primerih, ko si je vladajo?a elita biv◆ega re◆ima dodelila pokojninske pravice vi◆je od tistih, ki pripadajo navadni populaciji, pa naj bi bile te

pravice znižane na nivo navadnih državljánov.

Skupina priporoča naj vlade zadevnih držav potrdijo, da so njihovi zakoni, podzakonski akti ter postopki skladni z načeli, ki jih vsebuje ta resolucija in da jih spremenijo, če je to potrebno. Tako bi se lahko izognili številnim pritožbam glede teh postopkov, ki bi jih vlagali nadzorni mehanizmi Sveta Evrope na podlagi Evropske konvencije o človekovih pravicah, nadzornega postopka Odbora ministrov ali nadzornega postopka Skupine v zvezi s sklepom št. 508 (1995) o spoštovanju dolžnosti in zavez s strani državljaníc.

Za konec je potrebno poudariti, da so najboljše jamstva za odpravo negativnih posledic bivših komunističnih totalitarnih sistemov korenite politične, pravne in ekonomske reforme v zadevnih državah, ki vodijo k oblikovanju pristne demokratične države in politične kulture. Skupina zato poziva vse izgrajene demokracije, da s svojo pomočjo in podporo prispevajo na pomoč, ki nastajajočim demokracijam v Evropi, še posebej tedaj, ko gre za razvoj civilne družbe.

<p>Besedilo Resolucije 1096, ki ste ga prebrali, pomeni enega najvažnejših dokumentov, ki so ga podpisale tudi države v tranziciji, vključno Slovenija. Zanimivo je, da je bila resolucija po podpisu Slovenije še dve leti skrita v predalih naše takratne oblasti. To kaže na nepripravljenost ideoloških dedičev totalitarnega režima, da bi njena načela izvajali.</p>

[jcomments on]